

Közokirat-hamisítás büntettét és nem magánokirat-hamisítást valósít meg a hamis bírósági határozat készítése akkor is, ha a megtévesztésre alkalmas hamisítványon a kiadmányra való utalás és a bíróság körbélyegzőjének lenyomata nem szerepel [Btk. 342. § (1) bek. a) pont].

- [1] A járásbíróság a vádlottat közokirat-hamisítás büntettében [1978. évi IV. tv. 274. § (1) bek. a) pont] mondta ki bűnösnek. Ezért őt 1 év börtönbüntetésre ítélte, melynek végrehajtását 2 év próbaidőre felfüggesztette. Kötelezte a vádlottat 11 570 forint bűnügyi költség állam javára történő megfizetésére.
- [2] Az ítélettel szemben a vádlott jelentett be fellebbezést, felmentése érdekében. Előadta, hogy álláspontja szerint az elsőfokú ítélet megalapozatlan. Bűnösségének megállapítására objektív bizonyíték nem áll rendelkezésre, álláspontja szerint pedig a rá terhelő vallomást tett tanúk vele szemben elfogultak, céljuk az ő megalázása és lejáratása volt. Előadta, hogy a kérdéses irat nem köz-, hanem magánokirat, a tanúknak pedig nem volt olyan joga, amit létrehozni, megszüntetni, vagy megváltoztatni lehetett volna ezzel a hamis irattal, amelyet egyébként nem ő készített és azt nem is ő bocsátotta a tanúk rendelkezésére.
- [3] Az elsőfokú ítélettel szemben az ügyész szintén fellebbezést jelentett be, a vádlott terhére súlyosításért, a megállapított bűncselekmény elbíráláskor hatályos anyagi jogszabály szerinti minősítése és a szabadságvesztés büntetés mellett pénzbüntetés kiszabása érdekében.
- [4] A megyei főügyészség átiratában a tényállás kiegészítése mellett indítványozta, hogy a törvényszék a vádlott terhére megállapított cselekményt az 1978. évi IV. törvény 276. §-ába ütköző magánokirat-hamisítás vétségének minősítse, a vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés fokozatát fogházban

állapítsa meg, a vádlottal szemben pénzbüntetést is szabjon ki, a jogi indokolást korrigálja, egyebekben pedig az elsőfokú ítéletet hagyja helyben.

- [5] A minősítés vonatkozásában a főügyészség az átiratában kifejtette, hogy az eljárás tárgyát képező okirat a jogszabályokban írt, az okiratot közokirattá tevő szükségszerű formai kellékeket - aláírás, esetleges kiadmányra való utalás, bíróság körbélyegzője - nem tartalmazza, ezért nem közokiratnak, hanem magánokiratnak tekinthető, amelyet a vádlott az ügyfelei felé felhasznált.
- [6] A vádlotti fellebbezés és a főügyészségi indítvány nem megalapozott, az ügyész jogorvoslati kérelme részben alapos.
- [7] A vádlott terhére megállapított bűncselekmény minősítése során a járásbíróság annyiban tévedett, hogy a törvényszék álláspontja szerint az elbíráláskor hatályos anyagi jogszabály alkalmazásának van helye, mivel - döntően a feltételes szabadságra bocsátásra vonatkozó kedvezőbb szabályok miatt - a jelenleg hatályos anyagi jogi rendelkezések összességében enyhébb elbírálást tesznek a vádlott számára lehetővé. A másodfokú bíróság nem osztotta a vádlott, valamint a főügyészség jogi álláspontját a minősítést érintően.
- [8] Az 1952. évi III. tv. (Pp.) 195. § (1) bekezdés szerint az olyan papír alapú, vagy elektronikus okirat, amelyet a bíróság, közjegyző, vagy más hatóság, illetve közigazgatási szerv ügykörén belül a megszabott alakban állított ki, mint közokirat teljesen bizonyítja a benne foglalt intézkedést, vagy határozatot, tovább az okirattal tanúsított adatok és tények valóságát, úgyszintén az okiratban foglalt nyilatkozat megtételét, valamint annak idejét és módját. Ugyanilyen bizonyító ereje van az olyan okiratnak is, amelyet más jogszabály közokiratnak nyilvánít.
- [9] A polgári jogi és munkajogi perekben a bírósági határozatok eredeti példányának alakiságával kapcsolatban a Pp. 223. § (1)

bekezdése rendelkezik, amely szerint a határozatokat a tanács elnöke és tagjai, ha pedig a bíróság ülnökök közreműködése nélkül jár el, a bíró írja alá. Ha valamelyikük az aláírásban akadályozva van, ezt az akadály megjelölésével a határozaton fel kell tüntetni.

- [10] A bírósági határozatok kiadmányaira vonatkozó formai kellékekre a bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII. 01.) IM rendelet (BÜSZ) 38. § (1) bekezdése rendelkezik. E szerint a kiadmányon fel kell tüntetni a bíróság megnevezését, az ügyszámot, szükség esetén a tanács elnöke vagy tagja által megjelölt szöveget, a tanács elnökének és tagjainak nevét az „s.k.” toldattal, az eredeti keltezés, továbbá el kell látni a bíróság körbélyegzőjének lenyomatával.
- [11] Jelen ügyben az fel sem merült, hogy a vádlott egy bírósági ítélet eredeti példányát hamisította volna meg, így az ügy tárgyát képező határozat okirati minőségét a bírósági határozatok kiadmányaira vonatkozó szabályok alapján kell megítélni. Az kétségtelen, hogy a vádlott ez korábban nem létező határozatot hozott létre. Tekintettel arra, hogy a Munkaügyi Bíróság nem hozott olyan tartalmú ítéletet, amelyet a vádlott a két tanú rendelkezésére bocsátott, az állapítható meg, hogy a határozat tartalmában is hamis.
- [12] A BÜSZ hivatkozott rendelkezésére tekintettel a kérdéses ítélet annyiban szenved formai hiányosságban, hogy nem tartalmazza a kiadmányra való utalást és a bíróság körbélyegzőjét. Ennek ellenére az okirata nem tekinthető egyszerű „primitív” hamisítványnak, hiszen megjelenésében a nyomozatai iratok között elfekvő, a munkaügyi bíróság ítéletét utánozza. Szerepel rajta a bíróság megnevezése, a bírósági ügyszám, bevezető részből, rendelkező részből és indokolásból áll, a szöveg tagolása és a szövegszerkesztés is hasonló, tartalmazza továbbá a tanács elnökének nevét „s.k.” megjelöléssel, valamint az ülnökök nevét is és annak

feltüntetését, hogy ők az aláírásban akadályozottak.

- [13] *Mindezek alapján kétségtől megállapítható, hogy az okirat a fent írt két formai hiányosság ellenére a megtévesztésre alkalmas. Ezek alapján a tudattartalomra az a következtetés vonható le, hogy az ügyvédként tevékenykedő vádlott célja az irat rendelkezésre bocsátásával a jogban járatlan tanúk félrevezetése volt. Mivel a valódiság látszatát keltő, a közokirat alakiságának igényével készült irat jött létre, amelynek tényleges elkészítője nem azonos a kiállítóként feltüntetett személlyel, az hamis közokiratnak minősül az alaki hiányosságai ellenére is.*
- [14] *Ezzel ellentétes jogértelmezés a törvényszék álláspontja szerint kiüresítené a hamis közokirat készítésének Btk. 342. § (1) bekezdés a) pontjában írt törvényi tényállást. Mivel a másodfokú bíróság a vádlott terhére megállapított bűncselekményt a rendelkező részben írtak szerint az elbíráláskor hatályos anyagi jogszabály alapján átminősítette, új büntetést kellett kiszabni. Az ennek során irányadó körülményeket a járásbíróság csaknem teljes körűen feltárta, nem lehet azonban enyhítő körülménynek tekinteni a vádlott büntetlen előéletét, hiszen ez az ügyvédi tevékenység egyik feltétele. Az így helyesbített bűnösségi körülményeket is értékelve a másodfokú bíróság álláspontja szerint a járásbíróság által a törvényes keretek között kiszabott, a Btk. 80. § (2) bekezdése szerinti törvényi középértéktől lefelé eltérő tartalmú szabadságvesztés büntetés megfelel a Btk. 80. § (1) bekezdésében rögzített büntetéskiszabási elveknek és kellőképpen szolgálja a Btk. 79. §-ában rögzített büntetési célok elérésének érdekét is. A szabadságvesztés büntetés végrehajtási fokozata a Btk. 37. § (2) bekezdés a) pontja alapján börtön, végrehajtása esetén a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról a törvényszék a Btk. 38. § (2) bekezdés a) pontjára tekintettel rendelkezett.*

[15] *Osztotta a törvényszék az elsőfokú bíróság álláspontját a tekintetben is, hogy a kedvező személyi körülmények miatt és a fokozatosság elvét is figyelembe véve indokolt a kiszabott szabadságvesztés büntetés próbaidőre történő felfüggesztése. Az erre vonatkozó rendelkezés a Btk. 85. § (1) és (2) bekezdésén alapul. Az így kiszabott büntetés a másodfokú bíróság álláspontja szerint önmagában is, pénzbüntetés kiszabása nélkül alkalmas a büntetési célok elérésére, ezért e vonatkozásban a ügyészi fellebbezést és főügyészrségi indítványt a másodfokú bíróság nem osztotta.*

[16] *Fentiekre tekintettel a törvényszék az elsőfokú ítéletet a Be. 372. § (1) bekezdése alapján - a Be. 361. § (2) bekezdés szerinti nyilvános ülésen megváltoztatta.*

(Tatabányai Törvényszék 1. Bf. 122/2014.)